

Reguleringsmyndigheten
for energi

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 10.12.2025

Vår ref.: 202314159-18 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Vedtak om overtredelsesgebyr - brudd på plikten til å offentliggjøre innsideinformasjon

1 Vedtak om illeggelse av overtredelsesgebyr

1.1 Endring av vedtak etter varsel av 1. september 2025.

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) varslet den 1. september 2025 vedtak om overtredelsesgebyr for brudd på transparensforordningen¹ og NEM² §§ 5-2 og 5-3. Statnett har kommentert forhåndsvarselet i brev av 22. september 2025. I sine kommentarer bestrider Statnett at det har skjedd et brudd på forbudet mot innsidehandel i NEM § 5-2.

Etter å ha mottatt kommentarene fra Statnett, har RME foretatt en ny vurdering og kommet til at Statnett ikke har overtrådt forbudet i NEM § 5-2. Som følge av dette har RME også nedjustert overtredelsesgebyret i vedtaket noe sammenlignet med det overtredelsesgebyret som ble varslet.

1.2 Vedtak om illeggelse av overtredelsesgebyr

RME fatter følgende vedtak om illeggelse av overtredelsesgebyr:

Statnett SF (Statnett), org.nr. 962 986 633 pålegges å betale et overtredelsesgebyr til statskassen på 1 500 000 – én million femhundretusen – kroner for overtredelse av:

- (1) Transparensforordningen artikkel 10 nr. 1 bokstav b), jf. artikkel 10 nr. 3, ved å publisere markeds melding om et utfall på overføringsforbindelsen NordLink 6 timer etter hendelsen inntraff den 6. september 2023;

¹ COMMISSION REGULATION (EU) NO 543/2013 OF 14 JUNE 2013.

² [Forskrift om nettregulering og energimarkedet \(NEM\) - Lovdata](#)

- (2) NEM § 5-3 ved å ikke publisere innsideinformasjon om utfall på overføringsforbindelsen NordLink effektivt og uten ugrunnet opphold etter at hendelsen inntraff den 6. september 2023;

2 Sakens faktiske innhold

2.1 NordLink

NordLink er en overføringsforbindelse mellom NO2 i Norge og Tyskland, som ble åpnet i 2021. Den har en overføringskapasitet på 1 444 MW. På norsk side av forbindelsen driftes den av Statnett, mens den driftes av TenneT TSO GmbH (Tennet) på tysk side.

2.2 De relevante markedene

Denne saken omfatter handel i den norske delen av mFRR-aktiveringsmarkedet (regulerkraftmarkedet, heretter omtalt som RK), og kapasitetsmarkedet for aFFR. Saken omhandler et forhold som fant sted før mFRR EAM og mFRR CM ble satt i drift. Saken tar derfor utgangspunkt i markedene slik de var organisert på tidspunktet da hendelsen fant sted.

2.2.1 Regulerkraftmarkedet

Regulerkraftmarkedet (RK) er en del av det nordiske balanseringsmarkedet og brukes for å sikre balanse mellom forbruk og produksjon i kraftsystemet. Statnett aktiverer reserver ved behov for opp- eller nedregulering. RK-reserver har en aktiveringstid på inntil 15 minutter og brukes til å avlaste andre reguleringsressurser og opprettholde stabil drift frem til systemet igjen er i balanse.

Foreløpige bud i dette markedet sendes til Statnett innen kl. 21:30 dagen før, med en endelig budfrist 45 minutter før driftstimen. Budene må inneholde kvantum (i MW), pris (i EUR/MWh), varighet og hviletid for ressursen som bys inn (dersom aktuelt) og tekniske begrensninger. Budene samles i en nordisk budliste, og må være i tråd med tekniske krav og format fastsatt av Statnett.

Statnett aktiverer bud ved behov for opp- eller nedregulering. Aktivering skjer normalt i prisrekkefølge, slik at de billigste ressursene benyttes først. Aktiveringsmeldinger sendes til leverandørene, og reguleringen gjelder ut timen med mindre annet er avtalt.

Ved aktivering må leverandøren levere det tilbudte kvantumet innenfor hvert kvarter. Start- og stopptidspunkt avtales ved aktivering og avstilling. Alle reguleringer skal avsluttes ved døgnskift, med mindre annet er avtalt.

Prisene i RK fastsettes etter at hver driftstime er avsluttet, og gjelder for hvert budområde. Prisene bestemmes av hvilket bud som er prissettende i den aktuelle timen. Ved oppregulering er det det dyreste aktiverte budet som setter prisen, mens for nedregulering er det det billigste aktiverte budet som er prissettende.

Prisene kan også påvirkes av aktiveringer i andre nordiske budområder. Dersom det skjer handel med områder utenfor Norden, kan dette også påvirke prisdannelsen i det norske markedet.

Dersom det er ledig overføringskapasitet i nettet til RK-markedet, vil aktiveringer i et budområde kunne brukes til å oppnå balanse i et annet budområde. Det vil da kunne bli et felles prisområde mellom to budområder, også i RK-markedet.

2.2.2 Kapasitetsmarkedet for aFRR

Kapasitetsmarkedet for aFRR (automatic Frequency Restoration Reserve) er et nordisk marked for reserver som aktiveres automatisk for å gjenopprette balansen i kraftsystemet. Reservene har en aktiveringstid på maksimalt 5 minutter etter at Statnett har sendt et aktiveringssignal. Aktivering skjer pro rata, det vil si at alle tilgjengelige reserver aktiveres proporsjonalt ved frekvensavvik over eller under 50 Hz. Markedet ble etablert som et felles nordisk marked den 7. desember 2022. De nordiske TSO-ene samarbeider om å bestemme hvor mye kapasitet som skal kjøpes inn, hvordan reservene skal fordeles mellom landene, og når de skal aktiveres. Statnett er markedsaktør for det norske bidraget og har ansvar for å sikre at tilstrekkelig kapasitet er tilgjengelig i hvert budområde.

Leverandører i markedet kan legge inn bud fra 7 dager før driftsdøgnet. Budene må være levert innen lukketiden kl. 07:30 dagen før driftstimen. Bud kan endres eller trekkes frem til dette tidspunktet.

Hvert bud skal inneholde følgende informasjon:

- Produkt (opp- eller nedregulering)
- Budkvantum i MW
- Delbarhet (om budet kan deles)
- Tidsenhet (MTU)
- Valuta (EUR)
- Pris (EUR/MWh)
- Budområde

Det er mulig å levere blokkbud³ eller eksklusive budgrupper⁴, men disse kan ikke kombineres.

Alle budene velges i en felles nordisk optimeringsprosess der det blir benyttet marginalprising («pay-as-cleared»). Det innebærer at alle aksepterte bud for samme produkt og time i et budområde får betalt samme pris – tilsvarende prisen på det dyreste aksepterte budet. Det publiseres en pris per budområde og time, separat for opp- og nedregulering.

Statnett kan kombinere flere budområder til en gruppe med felles reservekraft. I slike tilfeller får budområdene i gruppen samme pris.

³ Bud som gjelder i flere timer

⁴ Kun ett bud i gruppen kan aksepteres

Resultatene fra den daglige auksjonen publiseres normalt innen kl. 09:00 dagen før drift. Dersom det oppstår en fallback⁵-situasjon, for eksempel ved manuell klarering, skal resultatene publiseres senest kl. 11:00.

2.3 Utfallet på NordLink den 6. september 2023

Den 6. september 2023 kl. 04:39 oppstod det et teknisk utfall på pol 1 på NordLink. Dette førte til at overføringskapasiteten mellom Norge og Tyskland ble redusert fra 1444 MW til 685 MW i begge retninger. Det ble først meldt om at utfallet skulle ha en varighet ut neste driftsdøgn, til 7. september kl. 23:00. Varigheten ble senere endret til kl. 12:00 den 6. september. Markedet ble ikke varslet om utfallet før kl. 10:39 den 6. september 2023.

En markedsaktør varslet Nord Pool European Market Coupling Operator AS (NordPool) om at det ikke var sendt ut markeds melding om utfallet. Dette førte til at RME ba Statnett om en redegjørelse den 23. oktober 2023. I forespørselen ble det blant annet spurt om årsaken til reduksjonen i overføringskapasiteten, når Statnett oppdaget at overføringskapasiteten måtte reduseres og hva som var årsaken til at markeds meldingen først ble publisert 5 timer og 39 minutter etter varslet starttidspunkt. RME sendte også ytterligere spørsmål til Statnett den 13. desember 2024.

Nedenfor følger et sammendrag av Statnetts svar av henholdsvis 1. desember 2023 og 16. januar 2025.

Statnett forklarer i sin redegjørelse at utfallet skjedde kl. 04:39 den 6. september 2023. Personell ble sendt til Ertsmyra stasjon for å undersøke feilen, og Svenska Kraftnät (Svk) ble informert. Kapasiteten ble redusert til 685 MW og avklart med Tennet. Beredskapsvakt i NVE ble også informert.

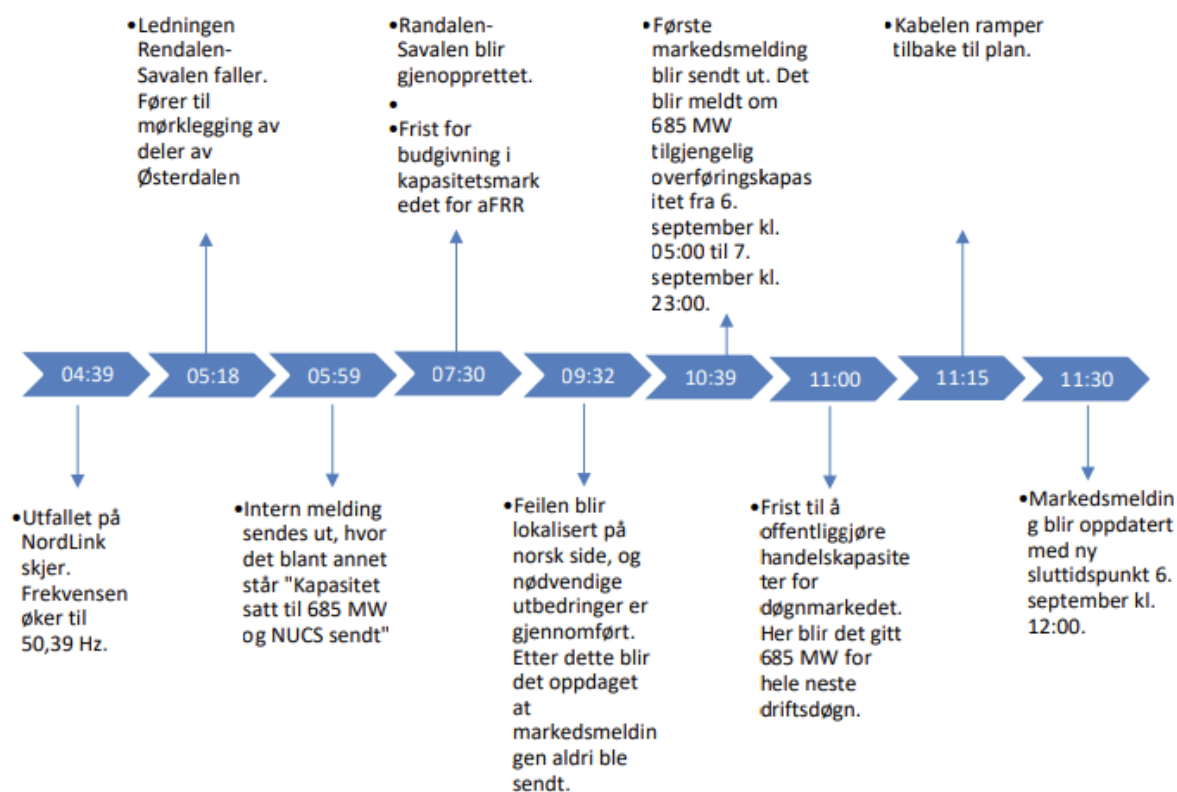
Statnett forklarer at de opprettet en markeds melding i de nordiske TSO-enes publiseringsapplikasjon, Nordic Unavailability Collection System (NUCS), som ved en feiltakelse ikke ble publisert. Statnett har ikke klart å finne ut hvilket tidspunkt markeds meldingen ble skrevet. Det har derfor ikke vært mulig å fastsette når markeds melding hadde blitt publisert, dersom dette hadde blitt gjort omgående.

Det oppstod også et annet utfall i Østerdalen, kl. 05:18, som de samme operatørene måtte håndtere. Statnett peker på høy arbeidsbelastning denne morgenen som mulig årsak til at markeds meldingen ikke ble publisert. Statnett forklarer også i sin redegjørelse at det ikke er lagt opp til at oppgavene som blir gjort på Landssentralen kontrolleres av andre operatører. Dette skyldes ifølge Statnett at arbeidsbelastningen er for stor.

⁵ En forenklet løsning dersom systemet (FNMMMS) er nede slik at en normal markeds klarering ikke kan foretas.

Statnett har videre forklart at det ble sendt ut en intern melding kl. 05:59 hvor det blant annet stod at kapasiteten på NordLink var redusert til 685 MW ut døgnet, og at NUCS var sendt. Statnett skriver at den interne meldingen viser at operatørene på Landssentralen trodde at alle prosedyrer var fulgt, og at markedsmelding var publisert på NUCS. Først etter kl. 09:32, da Regionsentralen meldte at feilen var rettet og kapasiteten kunne gjenopprettes, ble det oppdaget at markedsmeldingen ikke var publisert. Den ble da publisert kl. 10:39, med en sluttid 7. september kl. 23:00. markedsmeldingen ble starttidspunkt for hendelsen oppgitt til å være kl. 05:00. Statnett har forklart at selskapet ikke anså det som relevant for markedet at starttidspunktet egentlig var kl. 04:39, ettersom markedsmeldingen ble publisert flere timer etter at hendelsen hadde inntruffet. Markedsmeldingen ble senere oppdatert kl. 11:30, med ny sluttid kl. 12:00 den 6. september. Sammenheng av hendelsesforløpet i saken:

2.4 Handelskapasiteter og markedsflyt for 6. og 7. september

I Figur 1 er handelskapasitet, markedsflyt og fysisk flyt for 6. og 7. september visualisert.

Handelskapasitet refererer til den maksimale mengden elektrisk kraft som kan overføres mellom to budområder i kraftmarkedet, målt i MW. Denne fastsettes av systemoperatøren, Statnett i dette tilfellet, og tar hensyn til tekniske begrensninger og sikkerhetskrav i nettet. Systemoperatøren har frist til å publisere handelskapasiteter kl. 11 dagen før driftstimen.

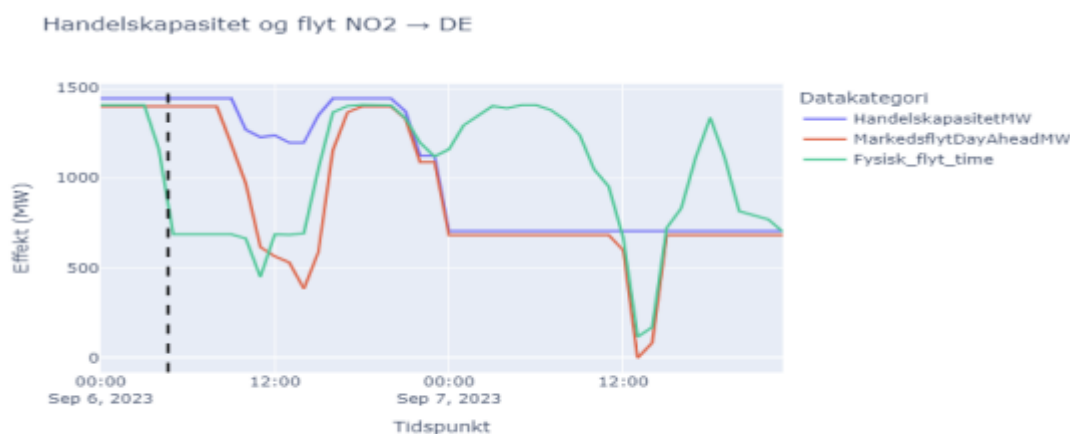
Markedsflyt referer til kraftflyten mellom to budområder som et resultat fra markedskoblingen. Dette er den planlagte flyten av elektrisitet som blir bestemt av tilbud og etterspørsel i døgnet. Dette er en modellert flyt, som forsøker å optimalisere samfunnsøkonomisk nytte, men er ikke nødvendigvis identisk med den fysiske flyten.

Den fysiske flyten er den faktiske flyten av elektrisk strøm i kraftnettet. Denne følger fysiske lover, og vil alltid ta den veien med minst motstand.

Fra tidspunktet da utfallet skjedde, og frem til time 9 den 6. september, var det gitt full handelskapasitet på 1444 MW på NordLink til døgnet. Handelskapasiteten var noe redusert i enkelte timer, før det ble gitt full handelskapasitet igjen time 16. Fra time 20 og ut døgnet ble det gitt noe lavere handelskapasitet til markedet. Den 7. september 2023 ble det gitt 706 MW i handelskapasitet på NordLink til døgnet gjennom hele dagen.

Markedsflyten disse dagene gikk i retning fra NO2 til Tyskland i alle timer, med unntak av én enkelt time den 7. september, hvor det var 0 i markedsflyt. Markedsflyten den 6. september varierte fra underkant av 500 MW til den maksimale overføringskapasiteten på 1444 MW. Den 7. september var markedsflyten stort sett rundt 700 MW, som tilsvarer handelskapasiteten gitt til markedet. Det var 3 timer midt på dagen den 7. september hvor markedsflyten var lavere.

Den fysiske flyten var på maks, 1444 MW, frem til utfallet fant sted. Etter at utfallet fant sted, ble den fysiske flyten redusert til 685 MW. Denne reduksjonen varte frem til NordLink rampet opp igjen til plan fra mellom kl. 12 og 13. På kvelden den 6. september lå fysisk flyt omtrent på samme nivå som markedsflyten. For den 7. september 2023 var den fysiske flyten en del høyere enn både handelskapasiteten gitt til døgnet og markedsflyten.

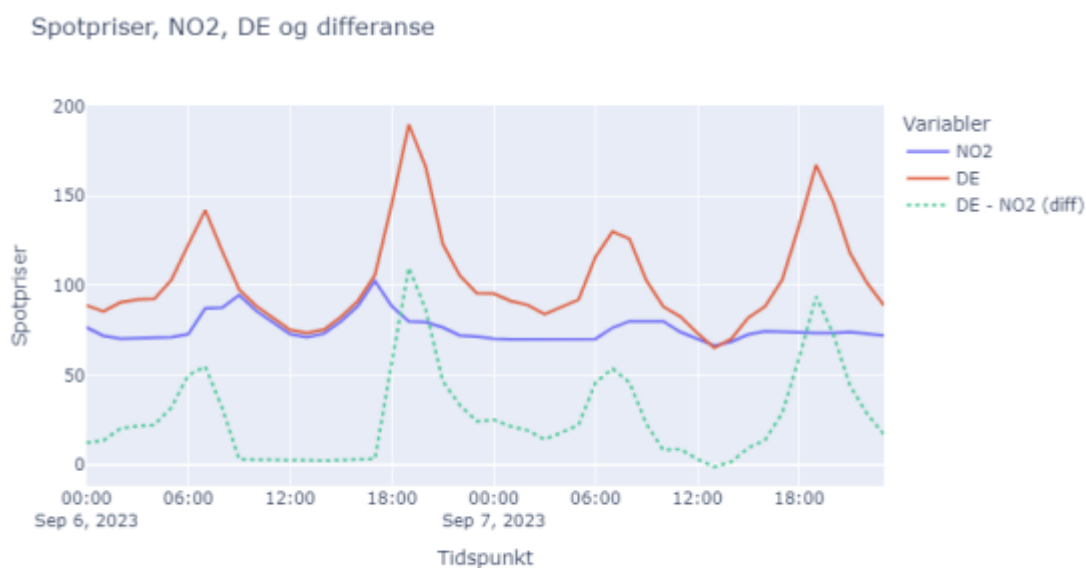

Figur 1: Oversikt over handelskapasitet, markedsflyt og fysisk flyt på NordLink 6. og 7. september 2023

2.5 Prisforskjeller i døgnet mellom Tyskland og NO2 den 6. og 7. september 2023

Det var varierende prisforskjell mellom Tyskland og NO2 den 6. og 7. september 2023. I timene fra utfallet oppstod og ut 7. september var det aldri felles pris i disse budområdene. Prisforskjellene varierte fra 1,21 EUR/MWh til 109,93 EUR/MWh, målt i tysk spotpris minus NO2 spotpris. I Figur 2 er spotpris for Tyskland vist som rød linje, spotpris for NO2 som blå linje og differansen som grønn stiple linje.

Figur 2: Spotpriser i Tyskland og NO2 den 6. og 7. september 2023

3 Statnetts merknader til forhåndsvarsel av vedtak

RME varslet den 1. september 2025 vedtak om overtredelsesgebyr for brudd på transparensforordningen og NEM §§ 5-2 og 5-3. Statnett har kommentert forhåndsvarselet i brev av 22. september 2025.

Statnett erkjenner at det har skjedd et brudd på transparensforordningen artikkel 10 og NEM § 5-3, som følge av forsinket publisering av markeds melding. Statnett bekrefter at hendelsesforløpet RME anfører i hovedsak er korrekt. De er enige i at forsinket publisering av markeds meldinger er alvorlig og kan svekke tilliten til prisdannelsen i kraftmarkedet.

Statnett bestrider at det har skjedd et brudd på NEM § 5-2 angående innsidehandel. De viser til at REMIT-forordningen artikkel 3 nr. 3 har et unntak for systemansvarlige (TSOer) som handler balansetjenester for å sikre systemet, og mener dette unntaket skal innfortolkes i NEM § 5-2. Statnett baserer dette på tidligere korrespondanse med RME, der RME skriver at unntaket også gjelder for NEM § 5-2. Statnett mener at RMEs tolkning av unntaket i denne saken ikke er i overensstemmelse med REMIT eller tidligere kommunikasjon med RME. Statnett påpeker at dette vil være en særnorsk tolkning av unntaket. Videre understreker Statnett at hensynet til driftssikkerhet må veie tyngst, og at forbud mot å handle balansetjenester vil komme i konflikt med Statnetts kjerneoppgave.

Statnett erkjenner at forsinket publisering er alvorlig og har forståelse for at det blir en reaksjon. De ber RME ta hensyn til at det ikke foreligger brudd på NEM § 5-2 om innsidehandel ved fastsettelse av gebyret. Statnett understreker at det var faktisk villfarelse om at markeds melding var sendt, og at dette bør vektlegges. De peker på at Statnett publiserer omtrent 2 000 markeds meldinger i året, og at det alltid vil være en viss risiko for feil, men at de kontinuerlig jobber med forbedringer.

Når det kommer til utmålingen av gebyret anfører Statnett videre at de konkrete konsekvensene av forsinket publisering var moderate. Forsinkelsen ga ingen leverandører av balansetjenester fordeler på bekostning av andre, da konsekvensen var lik for alle. Videre står ikke aktører fritt til å prise budene sine så høyt de vil. Aktørene må begrunne prisene på budene sine ut fra egne marginal- og alternativkostnader, som ikke ble særlig påvirket av utfallet. Statnett påpeker også at døgnmarkedet for den dagen hendelsen inntraff ble klarert dagen før, og ikke ble påvirket av utfallet. Døgnmarkedet for neste dag ble klarert etter at markeds melding ble sendt. I markedet for aFRR handlet Statnett samme volum som vanlig, og eventuelle prisendringer ville vært små.

4 Rettslig grunnlag

4.1 Plikten til å publisere informasjon etter Transparensforordningen

Transparensforordningen gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene⁶ § 1.

Transparensforordningen fastsetter krav om at ENTSO-E skal offentliggjøre data om nettenes tilgjengelighet, kapasiteten i grensekryssende overføringsforbindelser og om produksjon, last og driftsavbrudd. Tilgjengeligheten av slike data er avgjørende for at markedsdeltakerne skal kunne treffe effektive beslutninger om produksjon, forbruk og handel, jf. fortalet til transparensforordningen, punkt 3.

⁶ [Forskrift om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene - Lovdata](#)
Transparensforordningen trådte i kraft i Norge 1. november 2019.

Etter transparensforordningens system skal TSO-er rapportere informasjonen til ENTSO-E, som igjen er ansvarlig for at informasjonen blir offentliggjort. I praksis oppfylles ENTSO-Es plikt til å publisere informasjon ved at TSO-ene rapporterer til ENTSO-Es transparensplattform, hvor informasjonen blir offentliggjort automatisk. I Norden rapporterer TSO-ene informasjonen gjennom NUCS.

Etter transparensforordningen artikkel 4 nr. 1 skal «*primære dataeiere*» rapportere til TSO «*i samsvar*» med transparensforordningen artikkel 6-17. Dataene skal være fullstendige, av god nok kvalitet og rapportert på en måte som gjør at TSO-ene får prosessert og levert dataene til ENTSO-E i tilstrekkelig tid før de skal offentliggjøres.

I henhold til definisjonen i transparensforordningen artikkel 2 nr. 23 er «*primær dataeier*» den enheten som utarbeider dataene. Etter transparensforordningen artikkel 4 nr. 3 er TSO-er primære dataeiere ved anvendelse av artikkel 6-17, med mindre noe annet er uttrykkelig angitt.

Transparensforordningen artikkel 10 regulerer publisering av opplysninger om utilgjengelighet av overføringsinfrastruktur. Ingen annen «*primær dataeier*» er angitt i bestemmelsen og TSO er derfor «*primær dataeier*» og har ansvar for å rapportere, prosessere og levere dataene i bestemmelsen til ENTSO-E, jf. transparensforordningen artikkel 4 nr. 1.

Transparensforordningen artikkel 10 nr. 1 bokstav b) sier at TSO-ene skal stille følgende opplysninger til rådighet for ENTSO-E:

«Opplysninger om utilgjengelighet av overføringsinfrastruktur

1. For sine kontrollområder skal TSO-ene beregne følgende og stille opplysningene til rådighet for ENTSO for elektrisk kraft:

a) [...]

b) Endringer i faktisk tilgjengelighet av overføringsforbindelser og i transmisjonsnettet som reduserer utvekslingskapasiteten mellom budområder med 100 MW eller mer i løpet av minst én markedstidsenhet, med angivelse av

- identifikasjon av de berørte aktiva,
- beliggenhet,
- type aktivum,
- anslått innvirkning på utvekslingskapasitet per retning mellom budområder,
- årsaker til utilgjengeligheten,
- starttidspunkt og anslått sluttidspunkt (dato, klokkeslett) for endringen i tilgjengelighet.»⁷

⁷ Transparensforordningen i norsk utgave foreligger i EØS-tillegget til the Official Journal of the European Union, nr. 34, 20.05.2020, s. 487-498.

Etter transparensforordningen artikkel 10 nr. 3 skal TSO offentliggjøre informasjonen så snart som mulig og senest én time etter endringen i faktisk tilgjengelighet.

4.2 Plikten til å publisere innsideinformasjon

NEM § 5-3 inneholder en plikt for markedsaktører til å publisere innsideinformasjon på en effektiv og rettidig måte. Markedsaktørene skal sikre at innsideinformasjon de har om virksomhet eller anlegg som vedkommende markedsaktør selv, dens morselskap eller tilknyttet selskap eier, drifter eller kontrollerer, offentliggjøres uten ugrunnet opphold.

4.2.1 Markedsaktører plikter å publisere innsideinformasjon uten ugrunnet opphold

Plikten til å offentliggjøre innsideinformasjon får anvendelse på «**markedsaktører**». I NEM § 5-1 tredje definisjon er en markedsaktør definert som

«person, inkludert systemansvarlig nettselskap, som forestår produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling eller bruk av energi, og som inngår en eller flere kontrakter knyttet til et engrosenergiprodukt i ett eller flere engrosenergimarkeder».

Innsideinformasjon skal publiseres «**uten ugrunnet opphold**» som er en rettslig standard uten et fast definert innhold. Ordlyden «uten ugrunnet opphold» betyr språklig sett at aktøren skal publisere innsideinformasjon så raskt det lar seg gjøre.

Ved innføring av markedsadferdsreglene i energilovforskriften⁸ ble det i merknad til bestemmelsen presisert at det ved tolkning og anvendelse av bestemmelsen må sees hen til fortalen i REMIT og relevant veiledning fra ACER.⁹ ACER har utarbeidet en ikke-bindende veileder om tolkning og anvendelse av REMIT i samarbeid med europeiske energireguleringsmyndigheter («ACER-veilederen»)¹⁰. I punkt 4.3 i denne veilederen refereres det til at tidsfrist for å publisere informasjon etter transparensforordningen er én time etter en beslutning er fattet eller en hendelse er oppstått. Det vises videre til at det er naturlig at også annen type informasjon av interesse for markedet publiseres innen én time. At innsideinformasjon skal publiseres senest innen én time er også innarbeidet bransjepraksis. RME legger derfor til grunn at innsideinformasjon som et utgangspunkt skal publiseres senest innen én time.

⁸ [Forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. \(energilovforskriften\) - Lovdata](#) Energilovforskriften kapittel 8 var forløperen til NEM kapittel 5

⁹ [Forskrift om endring i forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. \(energilovforskriften\) - Lovdata](#)

¹⁰ For mest mulig lik praktisering av de gjennomførte markedsadferdsreglene for fysisk krafthandel innenfor EØS-området, ser RME hen til den ikke bindende [veilederen](#) om tolkning og anvendelse av REMIT (6. utgave, 22. Juli 2021) som er utarbeidet av ACER i samarbeid med europeiske energireguleringsmyndigheter. Energiklagenemnda omtaler REMIT og den tilhørende veiledningen fra ACER tjener som relevante tolkningsfaktorer, jf. Energiklagenemndas avgjørelse 20. juni 2024 i sak 2024/0329 avsnitt 102.

Ettersom fristen for å publisere innsideinformasjon er «uten ugrunnet opphold» kan det finnes forhold som taler for at markedsaktøren skulle ha publisert innsideinformasjonen før det har gått én time. Det vil da være avgjørende å vurdere om markedsaktøren ikke hadde en rimelig grunn til å vente én time før innsideinformasjonen ble publisert, og om det i den spesifikke sak var særlig viktig at innsideinformasjonen ble publisert tidligere enn innen én time.

På samme måte kan det finnes rimelige grunner som tilsier at en markedsaktør publiserte informasjonen senere enn én time. For at publisering senere enn én time skal anses å være innenfor kravet om «uten ugrunnet opphold», må det gjøres en konkret vurdering av om det foreligger særlige grunner som tilsier at slik senere publisering likevel skal anses å være rettidig.

NEM § 5-3 tredje og femte ledd inneholder enkelte unntak fra plikten til å offentliggjøre innsideinformasjon.

Som klar hovedregel må innsideinformasjonen publiseres før det handles med de engrosenergiproduktene som informasjonen omhandler. Unntaket er der systemansvarlig har foretatt disposisjoner utelukkende med formål om å sørge for en sikker systemdrift, jf. punktene 4.3.1 og 4.3.2 under.

4.2.2 Definisjonen av innsideinformasjon

Innsideinformasjon defineres i NEM § 5-1 fjerde definisjon. Fire kumulative vilkår må være oppfylt:

- Informasjonen må være presis.
- Informasjonen må dreie seg direkte eller indirekte om ett eller flere engrosenergiprodukter
- Den må ikke være offentliggjort
- Det må være sannsynlig at informasjonen kan påvirke prisen på et engrosenergiprodukt merkbart dersom den blir offentliggjort.

Begrepet «**presis informasjon**» er definert i NEM § 5-1 sjette definisjon som

«opplysninger som indikerer at en eller flere omstendigheter eller begivenheter har inntruffet, eller med rimelighet kan ventes å inntreffe. Opplysningene må være tilstrekkelig spesifikke til å trekke slutning om mulig påvirkning av disse omstendighetene eller begivenhetene på prisen på et engrosenergiprodukt.»

Ved vurderingen av om informasjonen er presis er det relevant å vurdere om det er en realistisk utsikt til at et faktum vil inntreffe. Det er imidlertid ikke relevant å vurdere selve priseffekten når det skal avgjøres om informasjonen er presis. Også beslutninger tatt som en del av en lengre prosess kan være presise nok til å oppfylle vilkåret.¹¹

Begrepet «**engrosenergiprodukter**» er definert i NEM § 5-1 første definisjon som

¹¹Se punkt 3.3.1 i [ACER Guidance on REMIT application 6th Edition Final.pdf](#)

«Engroskontrakter for fysisk levering av elektrisk energi, samt kontrakter til sluttbrukere med en forbrukskapasitet på minst 600 GWh årlig. Med kontrakter forstås også ordre og transaksjoner. Avståelse, mottak samt konsesjonskraftberettigedes disponering av konsesjonskraft er ikke et engrosenergiprodukt etter denne bestemmelsen, med mindre det handles på organisert markedsplass.»

Definisjonen omfatter engroskontrakter for fysisk levering som inngås bilateralt, ordre og transaksjoner i døgntilgjengelighetsmarkedet, intradag og reservemarkeder samt eventuelle andre kontrakter i engrosmarkedet. Med kontrakter forstås også bud/ordre og transaksjoner.¹²

Informasjonen må **«direkte eller indirekte»** vedrøre ett eller flere engrosenergiprodukter, jf. definisjonen i NEM § 5-1. Ordlyden tilsier at det må være en viss tilknytning mellom informasjonen og ett eller flere engrosenergiprodukter. Tilknytningskravet er oppfylt dersom informasjonen har en mulig effekt på tilbud, etterspørsel eller pris på engrosenergiprodukter eller på forventninger til tilbud, etterspørsel eller pris.¹³

Informasjonen vil anses **«offentliggjort»** dersom den har blitt delt med offentligheten. Alle markedsaktører må ha mulighet til å få tilgang til informasjonen på samme tidspunkt for at den skal anses offentliggjort. Det er irrelevant om det er markedsaktøren selv, eller andre, som har offentliggjort informasjonen. Å publisere informasjon som kun er tilgjengelig for enkelte markedsaktører, eller på egne nettsider eller nyhetsbrev, er ikke tilstrekkelig for at informasjonen skal anses offentlig tilgjengelig.¹⁴

Informasjonen vil anses som innsideinformasjon dersom det er **«sannsynlig at [den aktuelle informasjonen] kan påvirke prisen på et engrosenergiprodukt merkbart dersom den blir offentliggjort»**.

ACER- veilederen legger til grunn i punkt 3.3.4 på s. 39 at vurderingen av prispåvirkningspotensiale må foretas ex ante:

«the assessment of the likelihood of the price effect has to be performed by the market participant ex ante, i.e. before the information is published and used by the market participant».

En ex-ante vurdering innebærer at det må vurderes om det på tidspunktet markedsaktøren kom i besittelse av den relevante informasjonen var sannsynlig at informasjonen, objektivt sett, kunne påvirke prisen på et engrosenergiprodukt dersom den ble publisert. RME vil foreta en vurdering av om markedsaktøren foretok en rimelig vurdering basert på den informasjonen aktøren hadde tilgjengelig.

Ved vurderingen av om det er **«sannsynlig at [den aktuelle informasjonen] kan påvirke prisen på et engrosenergiprodukt merkbart»**, vil det være relevant å se på flere ulike forhold avhengig av hva slags type informasjon det er snakk om.

¹² [Forskrift om endring i forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. \(energilovforskriften\) - Lovdata](#)

¹³ Se punkt 3.3.3 i [ACER Guidance on REMIT application 6th Edition Final.pdf](#)

¹⁴ Se punkt 3.3.2 i [ACER Guidance on REMIT application 6th Edition Final.pdf](#)

Det er ikke et vilkår at prisen på et engrosenergiprodukt faktisk påvirkes. Det følger også av ACER-veilederen punkt 3.3.4. Det avgjørende for vurderingen av om informasjonen «*sannsynlig*» kan påvirke prisen, vil være om opplysningens art og viktighet i alminnelighet må antas å kunne påvirke prisen. Når en markedsaktør vurderer om vilkåret er oppfylt, er relevante momenter blant annet karakteristikk ved markedet, størrelsen på hendelsen og tidspunktet på dagen.

ACER-veilederen angir også på s. 39 en rekke eksempler og indikasjoner som reguleringsmyndigheter kan ta i betraktning ved vurderingen av om en opplysning utgjør innsideinformasjon:

«the NRAs could verify whether:

- the type of information is the same as information which has, in the past, had a significant effect on prices;*
- pre-existing analysts research reports, price reporter publications and opinions indicate that the type of information in question has effects on prices;*
- the market participant itself has already treated similar events as inside information;*
- another reasonable market participant has already treated similar events as inside information; or*
- a reasonable market participant would be likely to use it as part of its trading decisions.»*

I vurderingen må det derfor undersøkes hvorvidt en slik opplysning erfaringsmessig kan påvirke prisen på et engrosenergiprodukt. Hvis det er tilfellet, vil det være sterke holdepunkter for at det er sannsynlig at også den foreliggende opplysningen kan påvirke prisen merkbart hvis den blir offentliggjort. Dersom det ikke er snakk om opplysninger som erfaringsmessig kan påvirke prisen på et engrosenergiprodukt, må det foretas en konkret vurdering av om informasjonen kan ha prispåvirkning. Relevante momenter er blant annet om markedsaktøren selv tidligere har ansett lignende hendelser som innsideinformasjon, og om en rasjonell markedsaktør sannsynligvis ville brukt informasjonen som del av sine handelsbeslutninger.

4.2.3 Innsideinformasjon skal offentliggjøres på allment kjent plattform

I henhold til NEM § 5-3 sjette ledd skal innsideinformasjon «*som et minstekrav publiseres på en allment kjent plattform, dersom slik eksisterer, og gir den aktuelle markedsaktøren tilgang til bruk av tjenesten*».

Formålet med reglene i NEM kapittel 5 er å hindre markedsskadelig adferd og sikre tillit til prisdannelsen i markedet. Ved innføring av markedsadferdsreglene i energilovforskriften ble det i merknad til bestemmelsen om publisering av innsideinformasjon presisert at det er viktig at innsideinformasjon som publiseres skal gjøres kjent for alle aktører på samme tid, og på en ikke-diskriminerende måte.¹⁵ Hensikten er å sikre at ingen aktører får innsideinformasjon før andre. Det er viktig at markedsaktørene har den nødvendige tilliten til at de transaksjonene som blir foretatt, ikke vil berike andre på deres bekostning.

I ACER-veilederen punkt 5.2 på s. 51 er det fremhevet at besittelse av innsideinformasjon resulterer i informasjonsasymmetri, som kan være ødeleggende for markedsaktørenes tillit til markedene:

«The possession of inside information results in an unfair informational advantage vis-à-vis other parties who are unaware of such information, and creates information asymmetries between market participants. Consequently, it undermines the transparency and integrity of wholesale energy markets, as well as market participants' confidence in them.»

4.3 Forbudet mot innsidehandel

NEM § 5-2 første ledd inneholder et forbud mot innsidehandel. Bestemmelsen gjelder «personer som forestår produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling eller bruk av energi og har innsideinformasjon om et engrosenergiprodukt».

Forbudet mot ulovlig innsidehandel i NEM § 5-2 første ledd innebærer at personer som har innsideinformasjon om et engrosenergiprodukt er avskåret fra:

- Å benytte slik informasjon, direkte eller indirekte, ved å erverve eller selge, eller forsøke å erverve eller selge, et engrosenergiprodukt, for egen eller tredjemannsregning,
- å formidle slik informasjon til andre, med mindre det skjer som ledd i personens stilling, virksomhet eller funksjon, eller
- å anbefale eller tilskynde andre til å erverve eller selge et engrosenergiprodukt på grunnlag av slik informasjon.

Bestemmelsen innebærer altså et forbud mot å benytte innsideinformasjon til å handle engrosenergiprodukter, formidle innsideinformasjon til uvedkommende eller tilskynde andre til å handle på bakgrunn av innsideinformasjonen.

Det følger av NEM § 5-2 tredje ledd at når en juridisk person har innsideinformasjon, gjelder forbudet «også fysiske personer som tar del i avgjørelsen om å gjennomføre transaksjonen for den juridiske personens regning».

Forbudet mot innsidehandel gjelder frem til informasjonen er offentliggjort i samsvar med NEM § 5-3, og har som formål å sikre et velfungerende kraftmarked og markedsaktørenes tillit til prisdannelsen.

¹⁵ [Forskrift om endring i forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. \(energilovforskriften\) - Lovdata](#)

Ordlyden i NEM § 5-2 inneholder ingen krav om at en handel der innsideinformasjon benyttes skal gi gevinst for at innsidehandelsforbudet skal være overtrådt. At det ikke kreves at gevinst er oppnådd er også lagt til grunn i ACER-veilederen punkt 5.2 på s. 51:

«According to the definition of insider trading under REMIT, the unfair advantage obtained from the asymmetric knowledge of information that may bring a benefit to the person involved in this practice, does not need to materialise into a financial benefit for the person involved in the insider trading in order to breach REMIT. In order to qualify a practice as insider trading and therefore a breach of REMIT, it is not necessary for the NRAs to determine whether the transactions concerned, information disclosed or recommendations given ensured a gain for any of the parties.»

Forbudet mot innsidehandel innebærer at den som har innsideinformasjon om et engrosenergiprodukt er avskåret fra å «benytte» slik informasjon ved å erverve eller selge engrosenergiprodukter, jf. NEM § 5-2 første ledd bokstav (a). Ifølge ACER-veilederen punkt 5.2.1, s. 53 er vurderingen rent objektiv. Vilkåret om benyttelse ved å erverve eller selge engrosenergiprodukter vil være oppfylt der det foreligger bevis for at personen var i besittelse av innsideinformasjon før handelen med det relevante engrosenergiproduktet fant sted.

Forbudet mot innsidehandel gjelder som nevnt frem til informasjonen er offentliggjort i samsvar med NEM § 5-3. Manglende publisering av markedsmelding kan derfor medføre brudd på forbudet mot innsidehandel i NEM § 5-2 dersom aktørene har handlet i et etterfølgende marked.

4.3.1 Det gjelder et unntak fra forbudet mot innsidehandel for systemansvarlig

Forbudet mot innsidehandel i NEM § 5-2 er langt på vei likt utformet som artikkel 3 i REMIT. En viktig forskjell mellom REMIT og NEM § 5-2, er at REMIT artikkel 3 nr. 3 inneholder et uttrykkelig unntak fra forbudet mot innsidehandel for systemansvarlig.

Unntaket gjelder for systemansvarlig *«when purchasing electricity [...] in order to ensure the safe and secure operation of the system in accordance with their obligations under points (d) and (e) of Article 12 of Directive 2009/72/EC»*.

Oppgavene det henvises til i artikkel 12 i elmarkedsdirektivet¹⁶ knytter seg til oppgaver som Statnett i dag utfører etter systemansvarsforskriften¹⁷. Unntaket for TSO-er i REMIT artikkel 3 nr. 3 er ikke tatt inn i NEM § 5-2 annet ledd.

¹⁶ DIRECTIVE 2009/72/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL OF 13 JULY 2009

¹⁷ [Forskrift om systemansvaret i kraftsystemet - Lovdata](#)

Statnett mottar informasjon etter systemansvarsforskriften som kan være innsideinformasjon etter NEM § 5-1. På bakgrunn av informasjonen gjør Statnett handlinger og disposisjoner som er nødvendige for å sikre blant annet flaskehalshåndtering og balansering av kraftsystemet, i tråd med Statnetts oppgaver etter systemansvarsforskriften. Det er dermed nødvendig at Statnett som systemansvarlig i visse tilfeller er unntatt fra forbudet mot innsidehandel når de oppfyller sine oppgaver som systemansvarlig.

Forbudet mot innsidehandel i NEM § 5-2 er en videreføring av forbudet mot innsidehandel i energilovforskriften § 8-2. Energilovforskriften § 8-2 inneholdt heller ikke noe unntak tilsvarende REMIT artikkel 3 nr. 3. NVE vurderte det i 2018 som «hensiktsmessig» å gi Statnett dispensasjon etter energilovforskriften § 9-4, fra forbudet i energilovforskriften § 8-2 første ledd, punkt a) og c), når Statnett anskaffer system- og balansetjenester, eller gjør andre disposisjoner og handlinger som er omfattet av forbudet mot innsidehandel.

I motsetning til energilovforskriften inneholder NEM ingen generell dispensasjonshjemmel. RME mener imidlertid at en dispensasjon ikke er nødvendig, da forbudet mot innsidehandel i NEM § 5-2 skal tolkes i samsvar med forbudet i artikkel 3 i REMIT. Vi viser til forarbeidene til markedsadferdsbestemmelsene i NEM-forskriften og særlig til merknad til bestemmelsen om forbud mot innsidehandel¹⁸, som nevner REMIT og veilederen fra ACER som relevant ved tolkningen av bestemmelsen.

Dispensasjonen fra energilovforskriften § 8-2 som ble gitt til Statnett i 2018 var «hensiktsmessig» men ikke strengt nødvendig. Dispensasjonen ble gitt for å tydeliggjøre overfor Statnett når de som systemansvarlig er unntatt fra forbudet mot innsidehandel, noe som allerede kunne utledes av energilovforskriften § 8-2, tolket i lys av REMIT. Det samme må gjelde for NEM § 5-2, som viderefører forbudet i energilovforskriften § 8-2.

4.3.2 Rekkevidden av unntaket fra forbudet mot innsidehandel for Statnett som systemansvarlig

Unntaket i NEM § 5-2 kommer til anvendelse når systemansvarlig utfører oppgavene som listes opp i elmarkedsdirektivet artikkel 12 (d) og (e).

I henhold til elmarkedsdirektivet artikkel 12 bokstav d) og e) er hver systemansvarlig ansvarlig for

¹⁸ [Forskrift om endring i forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. \(energilovforskriften\) - Lovdata](#)

- «(d) *managing electricity flows on the system, taking into account exchanges with other interconnected systems. To that end, the transmission system operator shall be responsible for ensuring a secure, reliable and efficient electricity system and, in that context, for ensuring the availability of all necessary ancillary services, including those provided by demand response, insofar as such availability is independent from any other transmission system with which its system is interconnected;*
- (e) *providing to the operator of any other system with which its system is interconnected sufficient information to ensure the secure and efficient operation, coordinated development and interoperability of the interconnected system;»*

Bestemmelsen i elmarkedsdirektivet artikkel 12 bokstav d) er gjennomført i norsk rett gjennom flere bestemmelser i systemansvarsforskriften.

Bestemmelsen i elmarkedsdirektivet artikkel 12 bokstav e) er gjennomført i systemansvarsforskriften § 24 annet ledd. Systemansvarsforskriften § 24 annet ledd sier at:

«Systemansvarlig skal informere konsesjonærene og systemansvarlige i andre land om forhold som er nødvendig for sikker drift, effektiv utnyttelse og utvikling av deres anlegg, samt om forhold som er av betydning for leveringskvaliteten i området.»

Slik RME leser unntaket, er det for det første ment å gi systemansvarlig mulighet til å sikre sikker drift av energisystemet der et utfall skjer, uten at slik agering blir rammet av forbudet mot innsidehandel. Videre skal systemansvarlig også ha mulighet til å varsle systemansvarlig i andre land dersom utfallet påvirker anlegg i deres land. Det underbygges av ACER-veilederen punkt 5.5.1, hvor det står at unntaket kun kommer til anvendelse dersom det eneste formålet med handlene eller informasjonsutvekslingen er å sørge for sikker systemdrift.

Unntaket for systemansvarlig i NEM § 5-2 er svært vidt. Hensynene bak forbudet mot innsidehandel, nemlig å sikre rettferdige konkurransevilkår i kraftmarkedene, taler for at unntaket bør være snevrere.

På denne bakgrunn argumenterte RME i varselet for at anvendelsesområdet til unntaket må nyanseres. RME la til grunn at det må skilles mellom innsideinformasjon Statnett mottar fra andre aktører og informasjon der Statnett selv er primærkilden. Når Statnett selv er primærkilden til innsideinformasjon, mente RME at unntaket kun gjelder frem til fristen for offentliggjøring av innsideinformasjon. RME begrunnet dette i at Statnett i slike tilfeller har kontroll over publisering, og burde klare å publisere innsideinformasjonen i løpet av en time, før de eventuelt foretar videre nødvendige disposisjoner. Etter en ny vurdering har RME kommet til at det på nåværende tidspunkt ikke er tilstrekkelig rettslig grunnlag for en slik tolking av unntaket for systemansvarlig. RME opprettholder at tolkningen i varselet ivaretar driftssikkerheten og ikke kommer i konflikt med Statnetts kjerneoppgaver. I tilfeller der Statnett er primærkilden til informasjonen vil selskapet fortsatt ha én time til å gjøre nødvendige disposisjoner, før de må publisere markedsmelding for å komme seg ut av innsideposisjon. Så snart markedsmelding er publisert kan Statnett deretter handle videre. RME er imidlertid enige med Statnett i at fortolkningen i varselet ikke er i tråd med unntaket i REMIT-forordningen, slik det fremgår av ACER-veilederen.

RME legger derfor til grunn at unntaket fra forbudet mot innsidehandel i NEM § 5-2 kommer til på disposisjoner foretatt av systemansvarlig som utelukkende har til formål å sørge for en sikker systemdrift. RME legger videre til grunn at unntaket også gjelder etter en time, selv om det ikke er publisert en markedsmelding om forholdet.

5 RMEs vurdering

5.1 Statnett har brutt plikten til å publisere informasjon etter Transparensforordningen

Transparensforordningen artikkel 10 nr. 3 stiller krav til TSO-ene om å offentliggjøre opplysninger fastsatt i artikkel 10 nr. 1 bokstav b) så snart som mulig og senest én time etter endringen i faktisk tilgjengelighet.

Etter transparensforordningen artikkel 10 nr. 1 bokstav b) skal TSO-ene offentliggjøre informasjon om endringer i faktisk tilgjengelighet av overføringsforbindelser dersom utvekslingskapasiteten mellom budområder reduseres med 100 MW eller mer i løpet av minst én markedstidsenhet.

Hendelsen 6. september 2023 gjaldt et utfall på pol 1 på NordLink, som er en overføringsforbindelse. Hendelsen reduserte overføringskapasiteten mellom NO2 og Tyskland fra 1444 MW til 685 MW i perioden 04:39 til ca. kl. 11:15. Overføringskapasiteten mellom budområdene var dermed redusert med 759 MW i over 7 timer.

Som TSO hadde Statnett plikt etter transparensforordningen artikkel 10 nr. 3 til å publisere denne informasjonen senest én time etter utfallet fant sted.

Utfallet på pol 1, som førte til reduksjonen i overføringskapasitet på NordLink, oppsto 6. september 04:39. Statnett publiserte en markedsmelding om utfallet på NUCS den 6. september kl. 10:39. Dette er 6 timer etter at utfallet fant sted.

RME mener det er klar sannsynlighetsovervekt for at Statnett har brutt plikten i transparensforordningen artikkel 10 nr. 3 til å offentliggjøre opplysninger omfattet av artikkel 10 nr. 1 bokstav b) så snart som mulig og senest én time etter endringen i faktisk tilgjengelighet.

5.2 Statnett har brutt plikten til å offentliggjøre innsideinformasjon

5.2.1 Statnett publiserte ikke informasjon om redusert kapasitet på NordLink «uten ugrunnet opphold»

Det følger av NEM § 5-3 at «*innsideinformasjon*» skal offentliggjøres «*effektivt og uten ugrunnet opphold*» på en «*allment kjent plattform*». Det er klart at Statnett som systemansvarlig nettselskap er en markedsaktør som er omfattet av plikten til å offentliggjøre innsideinformasjon, jf. NEM § 5-1.

Innsideinformasjon skal etter NEM § 5-3 som et minstekrav publiseres på en allment kjent plattform, forutsatt at det finnes minst én slik plattform, og at denne er tilgjengelig for markedsaktøren. RME legger vekt på at innsideinformasjon som publiseres skal gjøres kjent for alle aktører på samme tid, og på en ikke-diskriminerende måte.

Statnett publiserte markedsmelding om hendelsen på NUCS, som tilfredsstiller kravene til allment kjent plattform. Markedsmeldingen inneholdt informasjon om utfallet.

Starttidspunkt for markedsmeldingen som Statnett publiserte var satt til klokken 05:00, men utfallet fant sted klokken 04:39. I svar på ytterligere spørsmål datert 16. januar 2025, svarer Statnett at: «*Ettersom NUCS, ved en menneskelig feiltakelse, ikke ble publisert på det opprinnelige tidspunktet som var intensjonen, men ble publisert over 5 timer forsinket, ble det sett på som ikke relevant at det ble satt nærmeste time som tidspunkt i dette tilfellet.*» Markedsmeldingen ble publisert samme dag som utfallet fant sted, klokken 10:39. Dette innebar at Statnett varslet markedet om utfallet 6 timer etter utfallet fant sted.

Begrepet «*uten ugrunnet opphold*» er en rettslig standard uten et fast definert innhold. Ordlyden «*uten ugrunnet opphold*» betyr språklig sett at aktøren skal publisere innsideinformasjon så raskt det lar seg gjøre. Som det fremgår over i punkt 4.2.1 skal innsideinformasjon etter NEM § 5-3 offentliggjøres senest én time etter at en hendelse har oppstått, med mindre senere publisering er begrunnet ut fra de konkrete forholdene i saken eller i unntakene i NEM § 5-3 tredje og femte ledd.

Statnett har ikke begrunnet forsinkelsen i unntakene i NEM § 5-3 tredje ledd og femte ledd, og RME kan heller ikke se at noen av unntakene kommer til anvendelse i denne saken.

I korrespondanse med RME har Statnett forklart at det ble opprettet en markedsmelding i NUCS etter at hendelsen inntraff, som ikke ble publisert. Statnett forklarer videre at grunnen til dette trolig skyldes menneskelig svikt i forbindelse med økt arbeidsmengde som følge av flere utfall og mørkleggingen av Østerdalen. Ifølge egne forklaringer ble Statnett klar over at meldingen ikke ble publisert en gang mellom klokken 09:32 og 10:39.

Selv om RME har forståelse for at det var økt arbeidsmengde den aktuelle dagen, kan vi ikke se at dette forholdet medfører at informasjonen allikevel er publisert «uten ugrunnet opphold». Utgangspunktet etter NEM § 5-3 er at innsideinformasjon skal offentliggjøres senest én time etter at hendelsen oppsto. Statnett ble klar over utfallet på NordLink umiddelbart, og opprettet også en markeds melding om dette, som ved en feiltakelse ikke ble sendt. Statnett har ikke klart å finne nøyaktig tidspunkt for når markeds meldingen ble opprettet. Det er derfor usikkert når markeds melding hadde blitt publisert dersom dette hadde blitt gjort omgående. Statnett hadde imidlertid 40 minutter på å publisere markeds meldingen før utfallet av forbindelsen mellom Rendalen og Savalen fant sted. Det ble videre sendt en intern melding om at markeds melding var publisert kl. 05:59. Dette taler for at Statnett i denne konkrete saken hadde anledning til å publisere markeds meldingen innen én time etter at utfallet fant sted. At markeds meldingen ikke ble publisert skyldes slik RME ser det menneskelige feil på Statnetts side, og ikke at det var forhold som tilsa at markeds melding var uvanlig vanskelig å publisere innen tidsfristen. Det er Statnetts ansvar å sørge for at driftssentralen er rustet for å både håndtere uforutsette hendelser og håndtere markeds meldinger.

Statnett publiserte dermed ikke informasjonen om utfallet «uten ugrunnet opphold». Spørsmålet er dermed om informasjonen om utfallet utgjorde innsideinformasjon slik at den forsinkede publiseringen utgjør et brudd på NEM § 5-3.

5.2.2 Opplysningene om redusert kapasitet på NordLink var innsideinformasjon

For at opplysningen om utfallet skal være innsideinformasjon må fire vilkår være oppfylt, se NEM § 5-1 og punkt 4.2.2 over.

Begrepet «*presis informasjon*» er definert i NEM § 5-1. Det følger av bestemmelsen at informasjonen er å anse som presis dersom det med rimelighet kan ventes at omstendigheten vil inntreffe. Informasjonen skal være spesifikk nok til at det skal være mulig å trekke en slutning om omstendighetens mulige påvirkning på prisen på et engrosenergiprodukt.

RME mener at informasjon om utfallet på NordLink er presis informasjon. Det er på det rene at utfallet hadde funnet sted. Informasjonen var også spesifikk. Det er klart at utfallet reduserte overføringskapasiteten på NordLink med opptil 759 MW i flere timer.

Når det gjelder vilkåret om at informasjonen direkte eller indirekte dreier seg om ett eller flere engrosenergiprodukter, er det tilstrekkelig at informasjonen har en mulig effekt på tilbud, etterspørsel og pris på engrosenergiprodukter, se punkt 4.2.2 over. RME mener det er klart at en reduksjon i overføringskapasitet på flere hundre MW, og opp til 759 MW, har en mulig effekt på tilbud, etterspørsel og pris på kontrakter for engrosenergiprodukter, jf. NEM § 5-1. Informasjonen dreier seg derfor direkte eller indirekte om ett eller flere engrosenergiprodukter, og oppfyller det neste vilkåret i definisjonen av innsideinformasjon.

Informasjonen om utfallet var ikke offentliggjort og var kun kjent for Statnett, SvK og TenneT. Dette betyr at det tredje vilkåret for innsideinformasjon også er oppfylt.

Det siste vilkåret i definisjonen av innsideinformasjon er at det skal være sannsynlig at informasjonen kan påvirke prisen på et engrosenergiprodukt merkbart, dersom den blir offentliggjort.

Dersom det er tale om en opplysning som erfaringsmessig kan påvirke prisen på et engrosenergiprodukt vil det være sterke holdepunkter for at det er sannsynlig at også den foreliggende opplysningen kan påvirke prisen merkbart hvis den blir offentliggjort. Hvis det ikke er tale om slike opplysninger, må det foretas en konkret vurdering av om informasjonen har prispåvirkning.

Opplysninger om redusert overføringskapasitet på flere hundre MW, og opp til 795 MW i flere timer, er en opplysning som erfaringsmessig er forventet å påvirke prisene på engrosenergiprodukter. Informasjon om overføringskapasitet er en viktig del av beslutningsgrunnlaget for markedsaktører, og en rasjonell markedsaktør ville sannsynligvis brukt informasjonen som del av sine handelsbeslutninger. I denne saken ble overføringskapasiteten på NordLink betydelig redusert i flere timer. RME mener derfor at dette er informasjon som i utgangspunktet kvalifiserer til å være innsideinformasjon etter NEM § 5-1.

Spørsmålet blir dermed om det var forhold i denne konkrete saken som tilsa at det ikke var sannsynlig at informasjonen om redusert overføringskapasitet på NordLink ville påvirke prisene på engrosenergiprodukter merkbart.

Vurderingen skal gjøres ex-ante. Det vil si at det skal tas utgangspunkt i den informasjonen Statnett hadde tilgjengelig på tidspunktet før informasjonen ble publisert. Statnett skulle ha publisert markedsmelding om hendelsen innen én time, altså innen kl. 05:39 den 6. september 2023. På dette tidspunktet hadde Statnett informasjon om at kapasiteten på NordLink var redusert med 795 MW. Statnett hadde i tillegg begrenset informasjon om varigheten på utfallet, men la til grunn at utfallet ville vare ut driftsdøgnet, samt påfølgende døgn. Dette fremkommer av den første markedsmeldingen Statnett publiserte kl. 10:39 den 6. september 2023.

Basert på dette, var det naturlig å trekke den slutningen at informasjonen om utfallet av NordLink sannsynlig ville påvirke prisen i døgnmarkedet den 7. september 2023 merkbart. I tillegg var det naturlig å legge til grunn at informasjonen ville ha betydning for nedreguleringsbehovet i driftsdøgnet 6. september 2023. Det var videre sannsynlig at informasjonen om utfallet kunne påvirke prisen i RK den 6. september 2023. Informasjonen om utfallet kunne påvirke vannverdiene for enkelte kraftverk. Ettersom bud i RK kan oppdateres gjennom dagen frem til 45 minutter før driftstimen, kunne enkelte bud i RK kunne vært priset annerledes dersom informasjon ble publisert rettidig. Informasjonen om utfallet ville altså sannsynlig ha betydning for pris i RK samme dag. I tillegg var det sannsynlig at informasjonen ville ha betydning for prisene i aFRR kapasitetsmarkedet, hvor flere vannkraftverk deltar og som hadde lukketid klokken 07:30 samme dag.

Det er derfor RMEs vurdering at den informasjonen Statnett hadde på tidspunktet før publisering av markedsmeldingen tilsier at informasjonen om redusert overføringskapasitet på NordLink kvalifiserte til å være innsideinformasjon. Det var sannsynlig at informasjonen om utfallet ville påvirke prisen på flere engrosenergiprodukter merkbart dersom den ble offentliggjort.

RMEs vurdering er derfor at vilkårene for innsideinformasjon er oppfylt. Ettersom Statnett ikke publiserte markedsmeldingen om hendelsen før 6 timer etter hendelsen inntraff, er det RMEs vurdering at det er klar sannsynlighetsovervekt for at Statnett har brutt kravet om å publisere innsideinformasjon effektivt og uten ugrunnet opphold, jf. NEM § 5-3, jf. NEM 5-1.

5.3 Statnetts agering faller under unntaket fra forbudet mot innsidehandel

Forbudet mot innsidehandel i NEM § 5-2 skal tolkes i samsvar med forbudet i artikkel 3 i REMIT, se punkt 4.3.1 over. Dette innebærer at det for Statnett gjelder et unntak fra forbudet mot innsidehandel når Statnett som systemansvarlig gjør handler eller disposisjoner som er nødvendige for systemdriften, men som ellers ville vært omfattet av forbudet mot innsidehandel. Unntaket kommer til anvendelse der systemansvarlig har foretatt handler eller utvekslet informasjon utelukkende med formål om å sørge for en sikker systemdrift, se punkt 4.3.2 over.

Det er to forhold som må vurderes under unntaket for Statnett som systemansvarlig. Det første forholdet er at Statnett informerte SvK og TenneT om utfallet. Det andre forholdet er at Statnett aktiverte nedreguleringsbud i RK, og klarerte auksjonen i kapasitetsmarkedet for aFRR.

Når det gjelder det første forholdet mener RME at dette klart er omfattet av unntaket. Årsaken til at SvK ble informert var ifølge Statnetts forklaring for å videreformidle informasjonen til de andre nordiske TSO-ene. Informasjonen til TenneT ble gitt i forbindelse med at overføringskapasiteten på NordLink ble redusert. RME vurderer at informasjonen gitt til både SvK og TenneT gjaldt forhold som var av betydning for sikker drift og leveringskvaliteten i området, jf. systemansvarsforskriften § 24 annet ledd. Videreformidling av denne informasjonen var derfor omfattet av unntaket fra forbudet mot innsidehandel i NEM § 5-2.

Når det gjelder det andre forholdet, mener RME at kjøp av reguleringsressurser i RK etter at hendelsen inntraff var nødvendig for å sikre momentan balanse i kraftsystemet, jf. systemansvarsforskriften §§ 4 og 9. RME har ikke holdepunkter for at Statnett har hatt andre formål med disse handlene enn å sikre systemdriften. Forholdet er dermed omfattet av unntaket.

Begge forholdene er omfattet av unntaket fra forbudet mot innsidehandel som gjelder for Statnett som systemansvarlig. Statnett har derfor ikke innsidehandlet.

6 Vurdering av overtredelsesgebyr

6.1 RMEs myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr

RME har myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr etter energiloven § 10-7 annet ledd nr. 4. Det følger av bestemmelsen at reguleringsmyndigheten kan ilegge overtredelsesgebyr etter reglene i forvaltningsloven¹⁹ § 44 til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer forskrift, når det i forskriften er særskilt bestemt at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr.²⁰

Forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 4 fastsetter at den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i forskriften kan ilegges overtredelsesgebyr. Bestemmelsen gir RME hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på bestemmelser i transparensforordningen, ettersom transparensforordningen gjelder som forskrift i henhold til forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

NEM § 8-3 bestemmer særskilt at den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelsen i NEM § 5-3 om offentliggjøring av innsideinformasjon kan ilegges overtredelsesgebyr.

Dersom bestemmelser som nevnt i energiloven § 10-7 annet ledd nr. 4 er overtrådt av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan overtredelsesgebyr ilegges foretaket etter reglene i forvaltningsloven § 44, jf. § 46. Det følger av energiloven § 10-7 fjerde ledd. Overtredelsen må være begått av noen som har opptrådt «*på vegne av foretaket*». Dette innebærer ifølge forarbeidene²¹ at personen må ha positiv hjemmel for å handle. Ansatte omfattes av bestemmelsen, og det er ikke noe krav om at det er ledende ansatte i selskapet.

Ved avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges et foretak og ved individuell utmåling av gebyret, kan det særlig legges vekt på blant annet momentene i forvaltningsloven § 46 annet ledd.

¹⁹ [Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker \(forvaltningsloven\) - Lovdata](#)

²⁰ Etter forvaltningsloven § 44 annet ledd kan overtredelsesgebyr ilegges etter faste satser eller utmåles i det enkelte tilfelle innenfor en øvre ramme som må fastsettes i eller i medhold av lov. Departementet kan gi forskrift om slike rammer. En slik forskrift som definerer øvre ramme eller satser er ikke vedtatt for bestemmelsene vi her varsler overtredelsesgebyr for. I henhold til en tolkningsuttalelse fra lovavdelingen datert 13. desember 2022 til Barne- og familiedepartementet drøfter lovavdelingen betydningen av at slike øvre rammer ikke er vedtatt. Vi viser til vurderingene som fremkommer der, som i stor grad er parallelle med tilfellet i vår sak. Etter RMEs vurdering har vi fortsatt hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr, til tross for at det i strid med forvaltningsloven § 44 annet ledd ikke er vedtatt en øvre ramme for overtredelsesgebyr for brudd på de relevante bestemmelsene

²¹ Ot. Prp. Nr. 8 (2003-2004), punkt 3.5

6.2 Det er et krav om alminnelig uaktsomhet for å illegge overtredelsesgebyr

RME legger til grunn at det er et vilkår for å kunne illegge overtredelsesgebyr overfor foretak at den eller de som har opptrådt på vegne av foretaket, har utvist alminnelig uaktsomhet. Dette følger av rettspraksis²².

Kravet til uaktsomhet innebærer at den ansvarlige må ha visst eller burde ha visst at handlingen er i strid med kravet til forsvarlig opptreden, og at det ut fra personens egne forutsetninger er grunnlag for å bebreide vedkommende, jf. definisjonen i straffeloven²³ § 23. Skyldkravet vil kunne være oppfylt uavhengig av om det foreligger simpel uaktsomhet eller en kvalifisert grad av skyld (grov uaktsomhet eller forsett). Graden av skyld vil imidlertid kunne vektlegges ved utmåling av overtredelsesgebyr.

Kravet til subjektiv skyld kan være oppfylt der det kan påvises at selskapet er ansvarlig ved anonyme eller kumulative feil.²⁴ Det betyr at foretaket kan holdes ansvarlig også i tilfeller der individuelle gjerningspersoner ikke kan identifiseres (anonyme feil), eller for summen av flere personers handlinger uten at noen av feilene er grove nok til å medføre ansvar for den enkelte personen (kumulative feil).

Videre er det lagt til grunn at det i tilfeller hvor det er tale om å sanksjonere brudd på reguleringslovgivning som retter seg mot næringsvirksomhet, normalt vil gjelde en streng aktsomhetsnorm. Foretak som driver økonomisk virksomhet, forutsettes å sette seg godt inn i den reguleringen som gjelder foretakets virksomhet. Dermed skal det lite til for å konstatere uaktsomhet ved brudd på slik regulering. Ansvar vil i praksis ligge tett opp mot det som fulgte av tidligere lovgivning, nemlig et objektivt ansvar med unntak av hendelige uhell og force majeure²⁵.

6.3 Det gjelder et skjerpet beviskrav for illeggelse av overtredelsesgebyr

I rettspraksis²⁶ er det oppstilt et skjerpet beviskrav for illeggelse av overtredelsesgebyr. Det kreves kvalifisert sannsynlighetsovervekt. Tilsvarende legges til grunn i forarbeidene til energiloven § 10-7, der departementet skriver at siden overtredelsesgebyr er en administrativ sanksjon, er det

²² Se Høyesteretts dom av 15. april 2021 (HR-2021-797-A) og den tolkningen som ble lagt til grunn av EMDs storkammeravgjørelse i G.I.E.M. S.r.l med flere mot Italia. Denne rettspraksisen førte til at den tidligere generelle regelen i forvaltningsloven § 46 første ledd ble endret sommeren 2022 til å kreve uaktsomhet som skyldkrav for at administrativ foretakssanksjon skal kunne ilegges

²³ [Lov om straff \(straffeloven\) - Lovdata](#)

²⁴ Prop.81 L (2021–2022) punkt 6.4

²⁵ Prop.81 L (2021–2022) punkt 5.5

²⁶ Rt. 2012 s. 1556, lagt til grunn at det generelt gjelder et minstekrav om «klar sannsynlighetsovervekt» ved vilkår for illeggelse av administrative sanksjoner som har karakter av straff etter EMK artikkel 6.

bevismessig et krav om kvalifisert sannsynlighetsovervekt²⁷. RME legger til grunn at dette beviskravet gjelder ved vurderingen av både subjektive og objektive vilkår, og ved vektlegging av skyldgraden som ledd i utmålingen av reaksjon.

6.4 Statnett har handlet uaktsomt

RME legger til grunn at det gjelder en streng aktsomhetsnorm for sanksjonering av brudd på reguleringslovgivning som retter seg mot næringsvirksomhet. Vi legger spesielt vekt på at markedsatferdsreglene er viktige for å ivareta tilliten til prisdannelsen i kraftmarkedene. Rettidig publisering av innsideinformasjon og forbudet mot innsidehandel er helt avgjørende for denne tilliten.

Som det fremgår av punktene 5.1 og 5.2 er det RMEs vurdering at det er klar sannsynlighetsovervekt for at de objektive vilkårene for brudd på plikten til å publisere informasjon etter transparensforordningen artikkel 10 nr. 1 bokstav b), jf. artikkel 10 nr. 3 er oppfylt. Videre er det RMEs vurdering at det er klar sannsynlighetsovervekt for at de objektive vilkårene for brudd på plikten til å publisere innsideinformasjon etter NEM § 5-3 er oppfylt.

Under er vår vurdering av om de subjektive vilkårene er oppfylt.

6.4.1 Statnett har uaktsomt brutt transparensforordningen artikkel 10 nr. 1 bokstav b), jf. artikkel 10 nr. 3 og NEM § 5-3

RME vurderer uaktsomhet samlet for transparensforordningen artikkel 10 og NEM § 5-3, fordi det er samme forhold som har medført brudd på begge bestemmelsene.

Statnett har forklart at markedsmelding om utfallet av NordLink var skrevet, men at meldingen ikke ble publisert innen fristen på én time. Statnett har videre forklart at selskapet er usikre på årsaken til at markedsmelding ikke ble publisert, men at et utfall i Østerdalen klokken 05:18 medførte høy arbeidsbelastning på Landssentralen.

Manglende publisering av markedsmeldingen skyldtes derfor sannsynligvis en menneskelig svikt. Statnett har opplyst at selskapet ble klar over at markedsmelding ikke var publisert i tidsrommet mellom kl. 09:32 og kl. 10:39 den 6. september 2023. Statnett publiserte markedsmelding klokken 10:39.

RME forventer at aktører i kraftmarkedet har kjennskap til og følger gjeldende regelverk, herunder reglene for publisering av informasjon etter transparensforordningen og for publisering av innsideinformasjon. Markedsaktører er ansvarlige for selskapets handlinger, selv om det ikke er mulig å identifisere individuelle ansatte som er ansvarlige, eller at overtredelsen skyldes summen av flere ansattes handlinger. Enhver markedsaktør har videre ansvar for å etablere og vedlikeholde gode rutiner for å minimere sannsynligheten for at selskapet bryter plikter de er pålagt etter transparensforordningen og NEM kapittel 5.

²⁷ Prop. 100 L (2019-2020) punkt 5.2.1. til endringer i energiloven (administrative reaksjoner og sanksjoner) energiloven § 10-7.

Det er RMEs vurdering at Statnett i den konkrete situasjonen handlet uaktsomt da selskapet unnlot å offentliggjøre informasjonen om utfallet av NordLink rettidig. Manglende overholdelse av regler som det må forventes at et foretak kjenner til, vil i seg selv som utgangspunkt anses uaktsomt.²⁸ RME legger til grunn at Statnett kjenner til plikten til å publisere informasjon etter transparensforordningen artikkel 10, og til plikten til å publisere innsideinformasjon etter NEM § 5-3. RME mener at Statnetts unnlatelse av å rettidig publisere informasjon om utfallet på NordLink er et klart avvik fra normal forsvarlig handlemåte for en aktør som deltar i kraftmarkedet.²⁹

Manglende rettidig publisering av informasjonen skyldtes en menneskelig svikt hos Statnett, og var ikke tilsiktet. Ved utfall er det Statnett ved Landssentralen som informerer markedet. Statnett peker på at kombinasjonen av flere utfall og mørklegging samtidig med morgenoppkjøring, som alt må håndteres av Landssentralens vakter, gjorde at arbeidsmengden denne morgenen var såpass stor at den manglende publiseringen trolig skyldes en menneskelig svikt. En intern melding som ble sendt 05:59 tyder på at operatøren på landssentralen var av den oppfatning at en markeds melding var sendt via NUCS-plattformen. For RME fremstår det som at Statnett ikke kontrollerte hvorvidt meldingen var sendt.

RME mener likevel at Statnett kunne og burde ha varslet markedet om utfallet innen én time, og dermed unngått overtredelsene. Det gjelder en streng aktsomhetsnorm for Statnett. Vi har forståelse for at utfallet i Østerdalen var en hendelse som krevde umiddelbar respons og høy prioritet fra landssentralens side, og at det var en krevende arbeidssituasjon med uforutsette hendelser. Vi har også forståelse for at menneskelige feil kan skje i svært pressede situasjoner. Statnett hadde imidlertid lagt opp til at det også på normale dager *ikke* var sidemannskontroll fordi arbeidsmengden for operatørene er stor. Tilgjengelige ressurser på Landssentralen er forhold Statnett rår over. Statnett kunne og burde hatt rutiner for å sikre at informasjonen faktisk var publisert. Ved å ikke varsle markedet om utfallet rettidig, fikk markedsaktørene ikke tidsnok den informasjonen de burde ha fått om de fundamentale forholdene i markedet. Dette er informasjon som er viktig for blant annet oppdatering av vannverdiberegninger og budgivning de ulike delmarkedene i kraftmarkedet.

Basert på dette er det RMEs vurdering at det er klar sannsynlighetsovervekt for at Statnett uaktsomt har brutt plikten til å offentliggjøre informasjon etter transparensforordningen artikkel 10 nr. 1 bokstav b), jf. artikkel 10 nr. 3, og plikten til å publisere innsideinformasjon i NEM § 5-3.

6.5 RMEs vurdering av om overtredelsesgebyr skal ilegges

Avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges, skal skje etter en skjønnsmessig helhetsvurdering. Forvaltningsloven § 46 annet ledd angir en rekke hensyn som kan tillegges vekt. Listen er ikke uttømmende. Det kan blant annet tas hensyn til følgende momenter når vi skal avgjøre om det skal ilegges overtredelsesgebyr, og hvordan det skal utmåles:

- sanksjonens preventive virkning
- overtredelsens grovhet, og om noen som handler på vegne av foretaket, har utvist skyld

²⁸ Se Prop. 81 L (2021-2022) punkt 5.5 s. 29

²⁹ Se Energiklagenemndas avgjørelse 2024-0329 [2024-0329-Klagenemndas-avgjorelse-offentlig-versjon.pdf](#)

- om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen
- om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser
- om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen
- om det foreligger gjentakelse
- foretakets økonomiske evne
- om andre reaksjoner som følge av lovbruddet blir ilagt foretaket eller noen som har handlet på vegne av det, blant annet om noen enkeltperson blir ilagt administrativ sanksjon eller straff

I vurderingen av illeggelse av overtredelsesgebyr vurderer vi overtredelsene av transparensforordningen artikkel 10 nr. 1 bokstav b), jf. artikkel 10 nr. 3 og NEM § 5-3 samlet.

RME mener at det på bakgrunn av momentene i forvaltningsloven § 46, jf. energiloven § 10-7, skal ilegges overtredelsesgebyr for bruddene på transparensforordningen artikkel 10 og NEM § 5-3.

RME har ikke opplysninger som tilsier at overtredelsene er gjennomført for å fremme Statnetts interesser. Dette taler mot å illegge overtredelsesgebyr. Opplysninger mottatt fra Statnett taler videre for at aktuelle personer hos Statnett trodde at markeds melding var sendt. RME har dermed ikke indikasjoner på at det foreligger en bevisst unnlatelse av rettidig publisering av informasjon om utfallet.

RME mener imidlertid det er flere forhold som taler for illeggelse av overtredelsesgebyr. Omfanget av hendelsen var relativt stor. Kapasiteten på NordLink ble redusert fra 1444 MW til 685 MW i begge retninger i over syv timer. Videre var forsinkelsen av publiseringen forholdsvis lang. Statnett publiserte informasjonen 6 timer for sent. RME legger videre vekt på at hendelsen innebar brudd på to ulike bestemmelser, i henholdsvis transparensforordningen og NEM.

RME har også tidligere fattet vedtak mot Statnett for brudd på plikten til å publisere informasjon etter transparensforordningen og NEM. Den 20. juni 2022³⁰ fattet RME vedtak overfor Statnett for å ha brutt transparensforordningen artikkel 11 nr. 1 bokstav a), jf. artikkel 11 nr. 2, ved å ikke melde inn overføringskapasitet mellom NO1 og NO5 og mellom NO1 og NO2 ved åpning av intradagmarkedet for 12. oktober 2020. Den 18. februar 2023³¹ fattet RME vedtak overfor Statnett for å ha brutt plikten til å offentliggjøre innsideinformasjon om utkobling av systemvernet mellom NO1 og SE3 innen én time etter at beslutningen om dette ble tatt. Den 29. juni 2023³² fattet RME vedtak om overtredelsesgebyr på 500 000 kroner overfor Statnett for brudd på NEM § 5-3 om offentliggjøring av innsideinformasjon og brudd på transparensforordningen artikkel 11 nr. 3 om opplysninger om anvendelse av rampingrestriksjoner. Alle de tre vedtakene omhandler brudd som har likhetstrekk med denne saken. RME legger også til grunn at det foreligger gjentakelse hva gjelder brudd på plikten til å publisere innsideinformasjon etter NEM § 5-3. I RME mener dette taler for at det skal ilegges overtredelsesgebyr.

³⁰ Vår referanse 202014593-8

³¹ Vår referanse 202117615-13

³² Vår referanse 202110635-11

Preventive hensyn taler videre for at det ilegges overtredelsesgebyr. Markedsatferdsreglene skal bidra til en samfunnsmessig rasjonell omsetning av kraft, i tråd med energilovens formål, jf. energiloven § 1-2. De skal sikre tillit til prisdannelsen i kraftmarkedene. Informasjon om tilgjengelig kapasitet i transmisjonsnettet er svært viktig informasjon for øvrige markedsaktører. Informasjonen er avgjørende for budgivningen i de enkelte kraftmarkedene, og spesielt for regulerbare ressurser slik som regulerbar vannkraft. Uavhengig av virkningen i det enkelte tilfelle, vil et stort omfang av mangelfull publisering av informasjon om kapasiteten i transmisjonsnettet skade tilliten til et velfungerende kraftmarked. Det er derfor viktig å tydeliggjøre myndighetenes forventninger til Statnett ved publisering av informasjon som er relevant for markedet.

Statnett kunne videre ha unngått å bryte de relevante bestemmelsene. Statnett kunne ha sørget for at markedsmeldingen ble publisert i tide. Statnett har opplyst at det ikke foreligger rutiner for at alle oppgavene som gjøres av operatører på landssentralen skal kontrollsjekkes av andre operatører, til det er arbeidsmengden for stor. Det er Statnett selv som har ansvar for å ha nødvendige rutiner på plass for å unngå brudd på det regelverket selskapet er underlagt.

Etter en skjønnsmessig helhetsvurdering, der vi særlig har lagt vekt på at det foreligger gjentakelse, at Statnett kunne ha forebygget overtredelsene og formålet med markedsatferdsreglene, har RME kommet til at å legge overtredelsesgebyr er hensiktsmessig og riktig. Statnett ilegges derfor et overtredelsesgebyr for brudd på plikten til å publisere informasjon etter transparensforordningen artikkel 10 nr. 1 bokstav b), jf. artikkel 10 nr. 3, og plikten til å publisere innsideinformasjon etter NEM § 5-3.

6.6 Fastsettelse av gebyrets størrelse

Overtredelsesgebyret skal være virkningsfullt, stå i rimelig forhold til overtredelsen og virke avskrekkende. Dette innebærer at RME skal gjøre en konkret, skjønnsmessig vurdering i hvert enkelt tilfelle. Ved vurdering av gebyrets størrelse skal det legges vekt på de samme vurderingsmomentene som er gjennomgått i punkt 6.5. Vi viser derfor til vurderingene over.

Ved utmålingen tar RME utgangspunkt i eventuelt tap eller fortjeneste markedsaktøren har hatt ved overtredelsen samt overtredelsens grovhet. Det er i denne saken vanskelig å anslå de økonomiske virkningene av overtredelsene, ettersom RME ikke har informasjon om, og eventuelt hvordan, budene i RK eller kapasitetsmarkedet for aFRR ville endret seg dersom markedsaktørene hadde fått informasjonen om utfallet omgående.

Samtidig vurderer RME at bruddene i saken er forholdsvis alvorlige. Vi har særlig sett hen til at manglende publisering av informasjon i de relevante markedene har potensiale for å påvirke de andre markedsaktørenes resultater og tilliten til markedets integritet. I sak 2024/0329 uttalte Energiklagendemnda at allmennpreventive hensyn og hensynet til reglenes effektivitet tilsier at det må utmåles gebyr av en viss størrelse ved brudd på reglene om markedsmanipulasjon. Vi mener bruddet den saken handlet om i utgangspunktet er mer alvorlig enn brudd på publisering av innsideinformasjon, men hensynet til reglenes effektivitet og allmennpreventive hensyn er viktige i denne saken.

I sine kommentarer til utmålingen anfører Statnett at konsekvensene av forsinket publisering i denne saken var moderate. Statnett viser til at ingen leverandører av balansetjenester fikk en fordel på bekostning av andre og at aktørene ikke står fritt til å prise budene sine så høyt de vil. Videre viser de til at utfallet heller ikke påvirket på døgnmarkedetsresultatene i inneværende døgn, samt at markedsmelding ble publisert før døgnmarkedsklarering neste dag. RME oppfatter dette som en innsigelse til vår vurdering av bruddenes grovhet.

RME finner ikke grunnlag for å justere vår vurdering av bruddenes grovhet etter Statnetts innsigelser. Statnett sitter i sin rolle som systemansvarlig på informasjon som er viktig for markedet, og som ingen andre aktører har tilgang til. Vi viser til vurderingen i punkt 6.5 over. Det er derfor særlig viktig at Statnett publiserer innsideinformasjon rettidig, og det gjør Statnetts brudd i denne saken mer alvorlig.

RME har deretter vurdert om øvrige momenter i fvl. § 46 trekker i formildende eller skjerpende retning.

I skjerpende retning har vi lagt vekt på at Statnett tidligere har blitt ilagt overtredelsesgebyr for brudd på plikten til å publisere innsideinformasjon. Når det foreligger et nytt brudd på plikten til å publisere innsideinformasjon, mener RME dette taler for et gebyr som er klart større enn det tidligere gebyret. Det er videre snakk om regelbrudd som er forårsaket av enten svikt i eksisterende rutiner eller mangel på tilstrekkelige rutiner. Det er Statnetts ansvar å sette seg inn i de gjeldende reglene for markedsadferd og transparens, ha tilfredsstillende rutiner og bemanning for å ivareta kravet til publisering av markedsinformasjon og for rapportering av data til transparensplattformen. Videre er det Statnetts ansvar å sørge for at de som handler på vegne av foretaket også følger disse rutinene. RME understreker betydningen av Statnetts rolle med hensyn til prisdannelsen i kraftmarkedet.

I sine kommentarer til utmålingen anfører Statnett at en sentral faktor i den forsinkede publiseringen av at driftsmiljøet trodde markedsmeldingen faktisk var sendt. Videre påpeker de at Statnett publiserer ca. 2 000 markedsmeldinger per år, og at det alltid vil være en risiko for at feil skjer. Samtidig jobber Statnett kontinuerlig for å forbedre systemene og rutinene sine.

RME anerkjenner at driftsmiljøet i Statnett har en stor arbeidsmengde og mener det er positivt at Statnett arbeider for å forbedre systemer og rutiner. I lys av at Statnett sitter på informasjon ingen andre aktører har tilgang til, mener RME det er spesielt viktig at Statnett har tilstrekkelige rutiner for å sørge for at innsideinformasjon blir publisert rettidig. Statnetts anførsel medfører ikke noen justering i overtredelsesgebyret.

I formildende retning har vi lagt vekt på at overtredelsene ikke er begått med overlegg, eller for å fremme selskapets interesser.

RME har som redegjort for i punkt 5.3 kommet til at Statnett ikke har brutt forbudet mot innsidehandel i NEM § 5-2. Dette taler for at størrelsen på gebyret skal justeres noe sammenlignet med hva som ble varslet. Samtidig peker RME på at viktigheten av at Statnett som systemansvarlig publiserer informasjon rettidig, som nevnt over.

Etter fvl. § 46 er det relevant å se hen til foretakets økonomiske evne i utmålingen av et overtredelsesgebyr. Også morselskapets økonomi kan tas med i vurderingen.³⁹ Ifølge Statnett sin årsrapport for 2023 hadde selskapet driftsinntekter på 11,6 milliarder og et driftsresultat (EBIT) på - 1,5 milliarder.³³ Det er tale om et selskap med god økonomisk evne, som tilsier et gebyr av et visst beløp.

Etter en konkret skjønnsmessig vurdering i denne saken vedtar vi dermed et overtredelsesgebyr på 1 500 000 – én million femhundretusen – kroner.

7 Om betaling av overtredelsesgebyr

Faktura blir tilsendt. Innbetalt overtredelsesgebyr tilfaller statskassen.

Overtredelsesgebyr er et tvangsgrunnlag for utlegg etter tvangsfullbyrdsloven § 7-2 bokstav (d), jf. energiloven § 10-7 annet ledd.

8 Dere har rett til å klage

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Energiklagenemnda innen 3 uker fra vedtaket ble mottatt. Klagen skal sendes til rme@nve.no.

Se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Mathias Tveit Bohlin

Rådgiver

Godkjent av Inger Cathrine Bugge
Seksjonssjef

Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

³³ [ars--og-barekraftsrapport-2023.pdf](#)

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste:

STATNETT SF - Anders Jerkø